

Sgrùdadh slàinte is beathachaidh: tar-shealladh nàiseanta 2024-25

Bidh Luchd-sgrùdaidh Slàinte is Beathachaidh (HNI) a' cumail sùil air coileanadh dhleastanasan reachdail fon [Achd Brosnachadh Slàinte is Beathachaidh 2007](#) (Achd HPN) agus air gèilleadh ri [Riaghailtean Riatanasan Beathachaidh airson Biadh is Deoch ann an Sgoiltean \(Alba\) 2020](#) (Riaghailtean Beathachaidh).

Buinidh na riaghailtean seo ri solar bìdh tron latha-sgoile. Is ann air ùghdarrasan foghlaim agus manaidsèaran sgoiltean le taic-tabhartais a tha am prìomh uallach airson dèanamh cinnteach gu bheil am biadh is an deoch gu lèir a thathar a' solarachadh anns na sgoiltean aca a' gèilleadh gu h-iomlan ris na Riaghailtean. Ach, faodaidh a h-uile duine a tha an sàs ann an solar bìdh is dibhe ann an sgoiltean taic a thoirt do ghèilleadh le bhith a' cur eòlas air na riatanasan a tha air an comharrachadh anns na Riaghailtean.

Bidh HNI a' gabhail pàirt ann an grunn sgrùdaidhean air bun-sgoiltean, àrd-sgoiltean agus sgoiltean sònraichte thar gach ùghdarras ionadail ann an Alba. Cho math ri bhith a' toirt comhairle do Riaghaltas na h-Alba, bidh HNI a' cur taic ri leasachadh agus a' togail comas a thaobh solar biadh sgoile agus taobhan nas fharsainghe de dhòighean-obrach làn-sgoile a thaobh bìdh, beathachaidh agus brosnachadh slàinte, le bhith a' roinneadh toraidhean sgrùdaidh le sgoiltean agus ùghdarrasan ionadail.

Fianais air sgrùdadh slàinte is beathachaidh 2024-25

Rinn HNI sgrùdadh air 46 bun-sgoiltean, 24 àrd-sgoiltean agus ceithir sgoiltean sònraichte thairis air 29 ùghdarrasan ionadail ann an 2024-25. Tha fianais bhon sgrùdadh a' nochdadh deagh dhealbh san fharsaingeachd a thaobh gèilleadh reachdail, leis a h-uile sgoil a chaidh a sgrùdadh a' coileanadh nan dleastanasan reachdail fo Achd HPN. Fhuair HNI gun do sheall na sgoiltean sin uile dealas leantainneach a thaobh a bhith a' toirt cothrom air uisge-òil an-asgaidh, ag adhartachadh biadh-sgoile (a' gabhail a-steach còir air biadh an-asgaidh), agus a' dìon dearbh-aithne na cloinne agus nan daoine òga a tha a' faighinn a' bhìdh sin.

Tha ùghdarrasan ionadail an-còmhnaidh a' dèanamh cinnteach gu bheil solaraichean seirbheisean bìdh dealasach a thaobh coinneachadh ri inbhean beathachaidh. Choinnich 77% de na sgoiltean a chaidh a sgrùdadh ri cha mhòr a h-uile inbhe beathachaidh agus choinnich 81% ri cha mhòr a h-uile inbhe bìdh is dibhe.

Ach, lorg HNI cus caochlaideachd a thaobh cho cunbhalach 's a tha luchd-obrach foghlaim agus compàirtichean a' tuigsinn agus a' cur an sàs inbhean bìdh is dibhe tron latha-sgoile. Cha robh fios aig an luchd-obrach air na h-inbhean ach ann an

60% de na sgoiltean a chaidh a sgrùdadh, agus bha nas lugha na an dàrna leth de na sgoiltean sin a' cur nan inbhean an sàs a thaobh bìdh is deochan a bha iad a' toirt seachad taobh a-muigh àm lòn.

Tha leasachadh poileasaidhean bìdh làn-sgoile fhathast cuibhrichte. Cha robh ach 10 de na 74 sgoiltean a chaidh a sgrùdadh aig an robh poileasaidh bìdh làn-sgoile.

Bha an cleachdadh a b' fheàrr ri fhaicinn ann an sgoiltean a bha a' làimhseachadh biadh, slàinte agus sunnd mar dhleastanas co-roinnte eadar sgiobaidhean solar bìdh, foghlam agus a' choimhearsnachd san fharsaingeachd. Am measg nan eisimpleirean, bha sgiobaidhean solar bìdh:

- a' cleachdadh seiseanan blasad-bìdh gus clann agus daoine òga a bhrosnachadh a bhith a' feuchainn bhiadhan ùra
- a' cleachdadh shanasan soilleir san t-seòmar-bìdh gus sgoilearan a bhrosnachadh a bhith a' gabhail an làn chòir bìdh
- a' cur gu dìreach ri ionnsachadh tro shàbhailteachd bìdh, còcaireachd phractaigeach agus eòlasan a tha a' ceangal tuathanas ri truinnsear.

Ann an cuid de sgoiltean, bha eisimpleirean a' gabhail a-steach:

- dòighean-obrach cuimsichte air taic a chumail ri teaghlaichean a thaobh beathachaidh agus sgilean bìdh practaigeach
- iomairtean làn-sgoile gus cur às do chnapan-starra ionmhais agus dèanamh cinnteach gum faigh a h-uile pàiste cothrom air greimean-bìdh fallain leithid mheasan an-asgaidh
- obair chompàirteachais gus taic a chumail ri foghlam mu bheathachadh
- maoineachadh air a chleachdadh gus taic a chumail ri foghlam mu bheathachadh, leithid ionnsachadh air a' bhlàr a-muigh, fàs mheasan is ghlasraich, sgilean bìdh practaigeach, agus clubaichean bracaiste.

San fharsaingeachd, tha an fhianais a' leigeil fhaicinn gu bheil dùilean poileasaidh nàiseanta gan coileanadh gu ìre mhòr a thaobh dhleastanasan reachdail, ach gum feumar tuilleadh obrach a dhèanamh san t-siostam foghlaim gus dèanamh cinnteach gun tèid na Riaghailtean Beathachaidh a chur an gnìomh gu cunbhalach, gus eòlas luchd-obrach a neartachadh agus gus dòighean-obrach làn-sgoile a stèidheachadh gu daingeann.

Tha na dòighean-obrach as èifeachdaiche a' ceangal solar bìdh ri ionnsachadh nas fharsainghe mu shlàinte is sunnd, ga dhaingneachadh ann an dòigh-obrach làn-sgoile a thaobh adhartachadh slàinte, agus a' gabhail a-steach obair chompàirteachais làidir, a' cruthachadh modail a dh'fhaodas piseach a thoirt gu buil thar an t-siostaim gu lèir.

Cùisean airson leasachadh

Leasaich neo-mhearachdachd ann an anailis beathachaidh

Bu chòir do dh'ùghdarrasan ionadail agus solaraichean bìdh pròiseasan dearbhadh càileachd a neartachadh. Cuidichidh seo le bhith a' lùghdachadh mearachdan ion-chur làimhe, a' dèiligeadh ri dàta air siùcar saor a tha a dhìth agus a' dèanamh cinnteach gu bheilear a' coinneachadh ri inbhean beathachaidh gu lèir, a' gabhail a-steach riatanasan lùtha làitheil.

Meudaich cunbhalachd ann a bhith a' coinneachadh ri inbhean bìdh is dibhe aig àm lòn

Feumaidh ùghdarrasan ionadail dèanamh cinnteach à dòigh-obrach nas cunbhalach a thaobh trèanadh luchd-obrach solar bìdh air inbhean bìdh is dibhe agus mar a chuireas iad na h-inbhean sin an sàs thar gach roinne.

Neartaich mothachadh agus misneachd an luchd-obrach a thaobh a bhith a' cur an gnìomh inbhean bìdh is dìbhe tron latha-sgoile.

Feumaidh ùghdarrasan ionadail agus ceannardan sgoile mothachadh air na h-inbhean bìdh is dìbhe a mheudachadh am measg luchd-obrach foghlaim. Bu chòir dhaibh trèanadh agus stiùireadh a leasachadh airson luchd-obrach foghlaim, gus am bi na h-inbhean air an tuigsinn agus air an cur an gnìomh gu cunbhalach aig àm bracaiste, àm lòn, amannan greimean-bìdh agus rè ghnìomhachdan sgoile nas fharsainge.

Lùghdaich cleachdadh biadh is deoch neo-ghèillidh mar thrèatan no duaisean

Feumaidh ùghdarrasan ionadail agus stiùirichean sgoile ath-sgrùdadh a dhèanamh air cleachdaidhean far a bheil siùcairean no biadhan neo-ghèillidh eile gan cleachdadh mar dhuaisen gus dèanamh cinnteach gu bheil iad a' freagairt ri dleastanasan brosnachadh slàinte Achd HPN.

Daingnich poileasaidhean agus dòighean-obrach bìdh làn-sgoile

Feumaidh barrachd sgoiltean poileasaidhean bìdh soilleir làn-sgoile a leasachadh agus a chur an gnìomh a tha a' ceangal solar bìdh, an curraicealam, slàinte is sunnd is conaltradh teaghlaich, agus taic a tha cuimsichte air co-ionannachd.

A' roinneadh cleachdadh èifeachdach thar shuidheachaidhean agus ùghdarrasan ionadail

Bu chòir do dh'ùghdarrasan ionadail a bhith a' roinn eisimpleirean làidir de dhòighean-obrach làn-sgoile a thaobh bìdh is slàinte, taic èifeachdach airson chòraichean agus obair chompàirteachais, gus taic a thoirt do leasachadh nas fharsainge agus barrachd cunbhalachd.